

УДК 719(477-25)

DOI: 10.31866/2617-7943.2.2018.164996

Віктор Вечерський,*кандидат архітектури,**доцент з/н кафедри музеєзнавства**і експертизи історико-культурних цінностей,**Київський національний**університет культури і мистецтв,**Київ, Україна**vechersky.v@gmail.com**<https://orcid.org/0000-0002-5221-3556>*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У М. КИЄВІ

Мета дослідження – наукове осмислення проблемної ситуації, що склалася у сфері охорони нерухомої культурної спадщини м. Києва протягом останнього десятиріччя, і пошук шляхів її вирішення. **Методи дослідження** базуються на використанні загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема історичного – при системному підході, коли об'єкт вивчення розглядається у розвитку, та порівняльного; аналіз і синтез, дедукція та індукція. **Наукова новизна дослідження** полягає в тому, що вперше комплексно проаналізована ситуація, що склалася у сфері охорони нерухомої культурної спадщини в столиці України в перші десятиліття ХХІ ст., її причини і наслідки. На цій основі окреслено можливі шляхи забезпечення модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві. **Висновки.** Модернізація пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві передбачає необхідність осучаснення законодавчої бази, удосконалення адміністрування у цій сфері, забезпечення її фахівцями належної кваліфікації та потребу в оперативному розробленні й затвердженні необхідної для міста науково-проектної та містобудівної документації, а також асигнування на проведення ремонтно-реставраційних робіт пам'яток міста.

Ключові слова: культурна спадщина, пам'ятки, пам'яткоохоронна діяльність, місто Київ.

Вступ. 18 грудня 2012 р. Колегія Міністерства культури України розглянула питання «Про стан дотримання законодавства з питань охорони культурної спадщини у м. Києві», визначила основні проблеми та прийняла рішення: «Визнати роботу Головного управління охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) щодо дотримання законодавства з питань охорони культурної спадщини у м. Києві незадовільною»

(Постанови колегії, 2013, с. 5). Зазначимо, що за 6 років жодна з рекомендацій Мінкультури не була виконана, а стан охорони пам'яток погіршився. Моніторинг мережі Інтернет та соціальних мереж (Архітектурна спадщина України, б. р.; Київська міська організація, б. р.; Практика пам'яткоохоронного права, б. р.; Українська спадщина, б. р.; ICOMOS Ukraine, 2010) засвідчує, що активна частина українського суспільства оцінює цей стан негативно.

Актуальність роботи. За такої ситуації проблема ефективної охорони нерухомої культурної спадщини столиці України набуває особливого не тільки культурного, а й соціально-політичного значення. Бо нерухома культурна спадщина – це запорука збереження української національної ідентичності в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання охорони нерухомої культурної спадщини у Києві в останні десятиріччя досліджували Л. Апостолова-Сосса, І. Абрамова, Н. Білоус, О. Вечерська, В. Вечерський, Є. Водзинський, А. Звіряка, В. Ієвлева, Р. Кухаренко, Ю. Маслов, О. Мокроусова, В. Рибін, Л. Савостіна, А. Семенчук, О. Сердюк, О. Сіткарьова, Т. Скібіцька, І. Тарутінова, Л. Томілович, Л. Федорова та ін. Відтак не бракує досліджень окремих пам'яток, їх комплексів, а також певних видових груп (пам'яток архітектури, історії, монументального мистецтва, ландшафту тощо).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Як засвідчив аналіз літератури, дотепер в українському пам'яткознавстві не висвітленими залишаються актуальні питання комплексної охорони пам'яток і об'єктів культурної спадщини в розрізі міста Києва як окремого регіону і столиці держави, що подає приклади вирішення питань соціально-культурного розвитку для всієї України. Тож необхідність модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві є одним із найважливіших викликів сучасності, на який українське суспільство поки що не спромоглося дати належну відповідь.

Мета статті полягає в науковому осмисленні проблемної ситуації, що склалася у сфері охорони нерухомої культурної спадщини м. Києва протягом останнього десятиріччя, і на цій основі – пошуку шляхів її вирішення.

Методи дослідження. Застосовано загальнонаукові та конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження, зокрема історичний метод при системному підході, коли об'єкт вивчення розглядається у розвитку, а також порівняльний метод, аналіз і синтез, дедукція та індукція. З позицій системного підходу пам'яткоохоронна діяльність у м. Києві в останнє десятиріччя розглядається як взаємопов'язаний комплекс заходів, що забезпечує виявлення, дослідження, облік, державну реєстрацію пам'яток культурної спадщини та здійснення моніторингу їхнього стану та наявності, а також реагування на порушення пам'яткоохоронного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Питання про забезпечення модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві, як і в Україні загалом, потребує зваженого й суто фахового підходу. Зрозуміло, що необхідні зміни як у царині законодавчого забезпечення охорони культурної спадщини, так і в обліку, оцінці, паспортизації, державній реєстрації та моніторингу пам'яток, у виготовленні науково-проектної документації та в розробленні й реалізації комплексних практичних заходів з реставрації та пристосування пам'яток. Розглянемо необхідні напрями модернізації пам'яткоохоронної діяльності у Києві докладніше в порядку їхньої значущості.

Фундаментальною проблемою є удосконалення законодавства з охорони культурної спадщини у таких напрямках:

1 – забезпечити обов'язковість археологічної експертизи при відведенні земельних ділянок для будь-яких потреб;

2 – забезпечити створення єдиної системи державних, регіональних і муніципальних органів охорони культурної спадщини за прикладом провідних країн Євросоюзу (Франція, Італія, Польща);

3 – запровадити механізми й нормативи бюджетного фінансування сфери охорони культурної спадщини;

4 – удосконалити санкції за порушення законодавства з охорони культурної спадщини, у т. ч. створити відсутній сьогодні механізм конфіскації пам'ятки у власника, котрий доводить її до руйнації, а також ввести заборону будувати протягом 100 років будь-що на місці втраченого об'єкта культурної спадщини;

5 – запровадити посилений захист на національному рівні пам'яток всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Окремі пункти з цього переліку вимагають коротких коментарів. Наприклад, щодо санкцій і можливості конфіскації пам'ятки (п. 4), слід підкреслити (після знайомства в робочому порядку з деякими законопроектами, що їх розробляють народні депутати України), що суми штрафів мають бути адекватними й некорупціогенними. А саме: найбільшим має бути штраф за доведення пам'ятки/об'єкта культурної спадщини до руйнації, за його знищення, пошкодження і т. п., а також за незаконні археологічні розкопки. А от за недотримання різноманітних бюрократичних процедур – штрафи мають бути суттєво менші. При цьому слід усвідомлювати, що великі «вилки» штрафів («від п'яти тисяч до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян») є украї корупціогенними. Так звана вилка штрафу повинна мати різницю не в рази, а на 10 – 20 %. Ще більш корупціогенною є така санкційна «вилка»: штраф або ув'язнення (обмеження волі). Тому в оновленому законодавстві має бути чітко сформульовано: за яке правопорушення належить штраф, а за яке – ув'язнення (обмеження волі). Привілеєва купівля і примусовий викуп мають стосуватися тільки пам'яток (всіх, а не лише тих, які занесені до Державного реєстру).

Необхідно також унести у відповідні акти законодавства одну лаконічну статтю: на місці втраченого (знесеного, зруйнованого) з будь-яких причин об'єкта/пам'ятки культурної спадщини протягом наступних 100 років забороняється будувати будь-що, навіть МАФи (тобто так звані малі архітектурні форми). Таке законоположення, якщо суспільство примусить владу його ухвалити й дотримуватися, швидко зробить доведення пам'яток/об'єктів культурної спадщини до руйнування комерційно невігідним.

Щодо захисту на національному рівні пам'яток всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (п. 5), то тут ситуація вийшла майже анекдотичною. 07.06.2018 р. автор цієї статті виступив на Міжнародній науковій конференції «Музеї та реставрація» з доповіддю на цю тему, яка була опублікована (Вечерський, 2018) і викликала жвавий інтерес учасників, особливо закордонних фахівців (з Польщі, Литви, Англії та ін.) Довелося відповідати на запитання і навіть дискутувати з колегою В. Кириленком. Дехто з українських організаторів і учасників конференції категорично не сприйняв висловлену автором критику щодо зменшення українською владою меж буферної зони архітектурного ансамблю Києво-Печерської лаври і висновок про необхідність внесення змін і доповнень у Закон України «Про охорону культурної спадщини» з окремим розділом про національну охорону об'єктів всесвітньої спадщини і порядок взаємодії з Комітетом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та ICOMOS. Та не пройшло і двох тижнів з часу зазначеної доповіді на конференції, як Верховна Рада України 19.06.2018 р. ухвалила такий закон (ICOMOS Ukraine, 2010), що не на жарт шокувало наших опонентів. Щоправда, і в такій редакції закон не в повній мірі відповідає потребам часу, але є надія на його подальше удосконалення. Зокрема, вимагає принципово іншого вирішення припис про те, що орган управління кожною пам'яткою всесвітньої спадщини ЮНЕСКО створюється Міністерством культури України. Усім відома інституційна неспроможність цього міністерства зумовлює декларативність цього законоположення.

Не менш важливим, ніж удосконалення законодавства, є наведення ладу в питаннях обліку й державної реєстрації пам'яток м. Києва. Для цього протягом найближчих років необхідно виготовити повні пакети облікової документації на всі пам'ятки і об'єкти культурної спадщини міста, а саме: облікові картки і паспорти з фотофіксацією, короткі історичні довідки і акти технічного стану. Після цього всі пам'ятки і та частина об'єктів культурної спадщини, які відповідатимуть критеріям пам'яток, мають бути занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Крім того, необхідно виконати важливу роботу, нагальність якої в Києві роками безпідставно ігнорувалася: згідно зі ст. 19 Закону України «Про охорону культурної спадщини» «кожна пам'ятка має майнову цінність, що обчислюється у грошовій одиниці України» (Збірник нормативно-правових актів, 2011, с. 161). Тому майнова цінність усіх нерухомих пам'яток м. Києва

має бути обчислена згідно з методикою, яку Кабінет Міністрів України затвердив ще у 2002 р. (*Збірник нормативно-правових актів*, 2011, с. 573-588). Це необхідно для того, щоб при вирішенні будь-яких майново-правових питань, які стосуються пам'яток, чітко розуміти, про які матеріальні цінності йдеться, а також для об'єктивного розрахунку відшкодувань на реставрація пам'яток.

Щодо науково-проектної та містобудівної документації по м. Києву слід підкреслити необхідність якнайшвидшого затвердження нового Генерального плану м. Києва з повноцінним історико-архітектурним опорним планом у його складі. Але Генеральний план міста не є кінцевим етапом містобудівного проектування. Після його затвердження необхідно знайти кошти на опрацювання більш конкретизованих містобудівних рішень, у першу чергу по тих районах Києва, де сконцентрована основна частина найціннішої культурної спадщини. Необхідно розробити таку науково-проектну та містобудівну документацію:

1. Концепцію та проекти регенерації буферної зони Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника та Національного заповідника «Софія Київська».

2. План організації території Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ».

3. План організації території Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця».

4. Детальні плани територій (ДПТ) для всіх історичних ареалів міста.

5. Необхідно виконати історико-архітектурну інвентаризацію території Центрального історичного ареалу м. Києва.

Наступним напрямом модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві є удосконалення структури управління, забезпечення органів охорони пам'яток кваліфікованими кадрами, які були б спроможні виконувати функції моніторингу пам'яток, контролю за укладанням та дотриманням умов охоронних договорів, здійснювати регулярні та позапланові перевірки стану утримання, використання та реставрації пам'яток, складати акти перевірок, приписи про усунення порушень, накладати штрафні санкції, вести претензійно-позовну роботу. На наш погляд, ці фахівці повинні мати освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче магістра за профільною спеціальністю «музеезнавство і пам'яткознавство», оскільки всі інші спеціальності (архітектура, історія, археологія, мистецтвознавство, право) не дають необхідної фахової підготовки для виконання складних і різноманітних завдань пам'яткоохоронної роботи.

Крім працівників державних і муніципальних органів охорони пам'яток, які мають ефективно виконувати обов'язки, покладені на них суспільством, в охороні культурної спадщини задіяна громадськість. Великого значення останніми роками набула діяльність громадських організацій і громадських активістів, які переймаються збереженням пам'яток культурної спадщини та традиційного характеру середовища

Києва. До громадських організацій, які діють у місті досить ефективно, можна віднести Київську міську організацію УТОПІК (Українського товариства охорони пам'яток історії та культури) та Український національний комітет ICOMOS (Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць). Проте є у цій сфері й чимало громадських об'єднань і псевдоактивістів, котрі своїми зажерливістю, некомпетентністю і кар'єризмом заводять пам'яткоохоронну справу на манівці. І саме непрофесіоналізм тут є найгіршою вадою. Для її подолання можна запропонувати законодавчо упорядкувати здійснення громадської пам'яткоохоронної експертизи з конкретними кваліфікаційними вимогами до громадських експертів, уповноважених здійснювати таку експертизу. Ці вимоги доцільно поділити на дві групи – обов'язкові та факультативні. До обов'язкових вимог, яким має відповідати експерт, належать:

- повна вища освіта освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст/магістр за однією з таких спеціальностей/спеціалізацій: архітектура (архітектура та містобудування); історія (історія та археологія); музеєзнавство і пам'яткознавство; мистецтвознавство;

- науковий ступінь кандидата наук/доктора філософії або доктора наук за спеціальностями: теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури; музеєзнавство, пам'яткознавство; мистецтвознавство;

- стаж роботи в установах, організаціях, спеціалізованих у сфері охорони культурної спадщини, в органах охорони культурної спадщини – не менше 3 років;

- наявність не менше 10 наукових публікацій, у т. ч. не менше 5 – у провідних фахових виданнях;

- участь і виступи з доповідями/повідомленнями на міжнародних та всеукраїнських наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах, круглих столах, присвячених питанням охорони культурної спадщини, – не менше 5 за останні 5 років;

- наукова доброчесність і відсутність судимості.

До факультативних вимог можуть належати членство в ICOMOS, в Київській міській організації УТОПІК, наявність акаунту в соцмережах, почесного звання (наприклад, Заслужений архітектор України, Заслужений працівник культури України тощо), робота на постійній основі в установах, організаціях, спеціалізованих у сфері охорони культурної спадщини, у вищих навчальних закладах на кафедрах, які готують фахівців для сфери охорони культурної спадщини.

Аналогічні кваліфікаційні вимоги доцільно запровадити й до конкурсних умов на заміщення вакантних посад в органах охорони культурної спадщини усіх рівнів, що дозволило б вивести цю професійну сферу на вищий фаховий рівень, порівняно з сьогоdnішнім, який оцінюється як скандально низький.

Стосовно організаційних заходів та удосконалення структури управління, варто зазначити, що формальне створення у 2017 р.

Департаменту охорони культурної спадщини КМДА – крок у правильному напрямі, який, на жаль, так і не отримав належного кадрового забезпечення. Крім того, осмислена пам'яткоохоронна робота в історичному центрі Києва неможлива без відновлення повноцінного й самостійного функціонування Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ» як юридичної особи. До того ж, вимоги Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та нещодавні зміни, внесені у вітчизняне законодавство стосовно збереження пам'яток всесвітньої спадщини, явно підштовхують до ще однієї структурної реорганізації: об'єднання двох національних заповідників – «Софія Київська» та Києво-Печерського. Це дозволить покращити адміністрування цими комплексами пам'яток в межах одного міста, однієї відомчої підпорядкованості та єдиної пам'ятки всесвітньої спадщини (яка повинна мати єдиний орган управління), а також зекономити бюджетні кошти й навести лад у їх використанні.

Інші необхідні заходи щодо модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві стосуються вже конкретних пам'яток, які потребують реставрації, пристосування і музеєфікації. Таких пам'яток по місту кілька десятків, але найбільшою столичною ганьбою є поруйновані будинки садиби художників Мурашків по вул. Мала Житомирська, 12–14 (пам'ятка національного значення, та ще й у буферній зоні Софії Київської), флігель садиби Сікорських по вул. Ярославів Вал, 15-б, будинок Підгорського по вул. Ярославів Вал, 1, «Замок Річарда» на Андріївському узвозі, 15.

За нашими підрахунками, орієнтовний обсяг коштів, необхідних для проведення системних ремонтно-реставраційних робіт на усіх пам'ятках нерухомої культурної спадщини Києва – близько 10 млрд. грн. щороку.

Висновки дослідження. Автор цієї статті, віддавна займаючись проблематикою охорони нерухомої культурної спадщини Києва, присвятив її подробицям чимало наукових публікацій (статей і книг), частина з яких представлені у списку використаних джерел (Вечерський, 2002; 2011; 2012). Тож підсумовуючи, можемо зробити висновки про те, що загальні тенденції розвитку пам'яткоохоронної діяльності у Києві станом на кінець 2018 р. є невтішними: розроблення науково-проектної документації щодо охорони пам'яток та збереження традиційного характеру середовища м. Києва перебуває на початковій стадії, попри значний обсяг уже проведеної роботи і вкладених у це бюджетних коштів; проте розроблені документи владою не затверджуються, що не дає змоги розробляти наступні, вкрай необхідні документи, які ми перелічили вище. Докопуватися до соціально-економічних та/чи політичних причин цього – не входить до мети і завдань даної статті. Можна стверджувати, що уся сфера охорони культурної спадщини столиці України стала жертвою дрібного містечкового політиканства. Шляхи забезпечення модернізації пам'яткоохоронної діяльності у м. Києві передбачають необхідність осучаснення законодавчої бази, удосконалення адміністрування у цій сфері, забезпечення її відповідними фахівцями та потребу в оперативному розробленні й затвердженні необхідної для міста науково-проектної та містобудівної документації.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Архітектурна спадщина України. (б. р.). Взято з <https://www.facebook.com/groups/saveheritage/>.
- Вечерський, В. (2002). Проблеми збереження традиційного характеру середовища м. Києва містобудівними засобами. В *Проблеми та досвід збереження історичних територій та об'єктів культурної спадщини*, Тези доповідей міжнародного семінару (с. 48-51). Київ: АртЕк.
- Вечерський, В. (Ред.). (2011). *Історико-містобудівні дослідження Києва*. Київ: Фенікс.
- Вечерський, В. (2012). Охорона культурної спадщини у новому генеральному плані Києва. *Праці Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень*, 7, 274-296.
- Вечерський, В. (2018). Збереження традиційного характеру середовища буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини в Києві. В *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (с. 72-75). Київ: НАКККІМ.
- Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини*. (2011). Чернігів: Деснянська правда.
- Київська міська організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. (б. р.). Взято з <https://www.facebook.com/groups/kmoutopik/>.
- Культурна спадщина. Корупція і злочини. (б. р.). Взято з <https://www.facebook.com/groups/1570329126611911/>.
- Постанови колегії та накази Міністерства культури України з питань основної діяльності за грудень 2012 року*. (2013). (Вип. 1/1). Київ: Національна парламентська бібліотека України.
- Практика пам'яткоохоронного права. (б. р.). Взято з <https://www.facebook.com/groups/819537624810212/>.
- Українська спадщина. (б. р.). Взято з <https://www.facebook.com/groups/981310865301157/>.
- ICOMOS Ukraine. (2010). Взято з <http://icomos-ua.blogspot.com>.

REFERENCES

- Arkhitekturna spadshchyna Ukrainy [Architectural Heritage of Ukraine]. (n. d.). Retrieved from <https://www.facebook.com/groups/saveheritage/> [in Ukrainian].
- ICOMOS Ukraine. (2010). Retrieved from <http://icomos-ua.blogspot.com> [in Ukrainian].
- Kulturna spadshchyna. Koruptsiia i zlochyny [Cultural heritage. Corruption and crimes]. (n. d.). Retrieved from <https://www.facebook.com/groups/1570329126611911/> [in Ukrainian].
- Kyivska miska orhanizatsiia Ukrainskoho tovarystva okhorony pam'iatok istorii ta kultury [Kyiv City Organization of the Ukrainian Society for the Protection of Historical and Cultural Monuments]. (n. d.). Retrieved from <https://www.facebook.com/groups/kmoutopik/> [in Ukrainian].
- Postanovy kolehii ta nakazy Ministerstva kultury Ukrainy z pytan osnovnoi diialnosti za hruden 2012 roku* [Decisions of the Board and orders of the Ministry of Culture of Ukraine on matters of main activity for December, 2012]. (2013). (Issue 1/1). Kyiv: National Parliamentary Library of Ukraine [in Ukrainian].
- Praktyka pam'iatkookhoronnoho prava [Practice of the Historic Preservation Law]. (n. d.). Retrieved from <https://www.facebook.com/groups/819537624810212/> [in Ukrainian].

- Ukrainska spadshchyna [Ukrainian Heritage]. (n. d.). Retrieved from <https://www.facebook.com/groups/981310865301157/> [in Ukrainian].
- Vecherskyi, V. (2002). Problemy zberezhennia tradytsiinoho kharakteru seredovyshcha m. Kyieva mistobudivnymi zasobamy [Problems of preservation of the traditional character of the Kyiv city environment by means of urban development]. In *Problemy ta dosvid zberezhennia istorychnykh terytorii ta ob'ektiv kulturnoi spadshchyny* [Problems and experience of preservation of historical territories and objects of cultural heritage], Abstracts of Papers of the International Seminar (pp. 48-51). Kyiv: ArtEK [in Ukrainian].
- Vecherskyi, V. (Ed.). (2011). *Istoryko-mistobudivni doslidzhennia Kyieva* [Historical and Urban Studies of Kyiv]. Kyiv: Feniks [in Ukrainian].
- Vecherskyi, V. (2012). Okhorona kulturnoi spadshchyny u novomu heneralnomu plani Kyieva [Protection of cultural heritage in the new master plan of Kyiv]. *Pratsi Naukovo-doslidnoho instytutu pamiatkookhoronnykh doslidzen*, 7, 72-75 [in Ukrainian].
- Vecherskyi, V. (2018). Zberezhennia tradytsiinoho kharakteru seredovyshcha buferynykh zon ob'ektiv vsesvitnoi spadshchyny v Kyievi [Preservation of the traditional nature of the environment of the buffer zones of objects of the world heritage in Kyiv]. In *Muzei ta restavratsiia u konteksti zberezhennia kulturnoi spadshchyny: aktualni vyklyky suchasnosti* [Museums and restoration in the context of preservation of cultural heritage: actual challenges of our time], Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 72-75). Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].
- Zbirnyk normatyvno-pravovykh aktiv sfery okhorony kulturnoi spadshchyny* [Collection of Regulations on Cultural Heritage Protection]. (2011). Chernihiv: Desnianska pravda [in Ukrainian].

UDC 719(477-25)

Victor Vecherskyi,
 PhD in Architecture,
 Associate Professor
 by Order at the Department
 of Museology and Examination
 of Historical and Cultural Values,
 Kyiv National University of Culture and Arts,
 Kyiv, Ukraine
vechersky.v@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5221-3556>

THE WAYS OF PROVIDING MODERNIZATION OF HISTORIC PRESERVATION ACTIVITY IN KYIV

The main objective of the study is to provide a scientific understanding of the problem situation in the sphere of the immovable cultural heritage of Kyiv protection during the last decade and to find ways of its solving. **The methodology** is based on the use of general scientific and special methods, in particular, the historical method in a systematic approach, when the object of study is considered in development, as well as a comparative method, analysis and synthesis, deduction and induction. **The scientific novelty** of the research is that for the first time the existing situation in the sphere of protection of the immovable cultural heritage in the capital of Ukraine in the first decades

of the XXI century, its causes and consequences were analyzed. On this basis, possible ways of ensuring the modernization of historic preservation activities in Kyiv are outlined. **The findings and conclusions of the study.** The modernization of historic preservation activities in Kyiv requires the renovation of the legislative framework and improvement of administration in this area. It demands the provision of the specialists with the necessary qualifications and the need for the operational development and approval of the necessary scientific, design and urban planning documentation for the city, as well as the provision for repair and maintenance works, restoration works on specific city monuments.

Key words: cultural heritage, monuments, historic preservation activity, city of Kyiv.

УДК 719(477-25)

Виктор Вечерский,

*кандидат архитектуры, доцент п/п кафедры
музееведения и экспертизы
историко-культурных ценностей,
Киевский национальный университет
культуры и искусств,
Киев, Украина
vechersky.v@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5221-3556>*

ПУТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ПАМЯТНИКООХРАНИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В Г. КИЕВЕ

Цель исследования - научное осмысление проблемной ситуации, сложившейся в сфере охраны недвижимого культурного наследия г. Киева в течение последнего десятилетия, и поиск путей ее решения. **Методы исследования** базируются на использовании общенаучных и специальных методов, в частности исторического метода при системном подходе, когда объект изучения рассматривается в развитии, а также сравнительный метод, анализ и синтез, дедукция и индукция. **Научная новизна** исследования заключается в том, что впервые комплексно проанализирована угрожающая ситуация, сложившаяся в сфере охраны недвижимого культурного наследия в столице Украины в первые десятилетия XXI в., ее причины и последствия. На этой основе обозначены возможные пути обеспечения модернизации памятникоохранительной деятельности в г. Киеве. **Выводы.** Модернизация памятникоохранительной деятельности в г. Киеве предусматривает необходимость осовременивания законодательной базы, совершенствования администрирования в этой сфере, обеспечения ее специалистами надлежащей квалификации и потребность в оперативном разработке и утверждении необходимой для города научно-проектной и градостроительной документации, а также ассигнования на проведение ремонтно-реставрационных работ на конкретных памятниках города.

Ключевые слова: культурное наследие, памятники, памятникоохранительная деятельность, город Киев.